

СХВАЛЕНО

Рішення педагогічної ради
комунального закладу
«Дніпрорудненська гімназія Софія»
загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів №1»
серпня 2021, протокол №

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор комунального закладу
«Дніпрорудненська гімназія «Софія»
загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів №1»
Світлана ПРИТУЛА
серпня 2021 року

ЄДИНІ ВИМОГИ ДО УСНОГО І ПИСЕМНОГО МОВЛЕННЯ УЧНІВ ТА ПРОВЕДЕННЯ ПИСЬМОВИХ РОБІТ І ПЕРЕВІРКИ ЗОШИТІВ у 5 - 11 класах

I. Вимоги до мовлення учнів

Будь-яке висловлювання учнів в усній і письмовій формі (розгорнуту відповідь на певну тему, доповідь, опис фізичного або хімічного досліду, рецензію на відповідь товариша і т. ін.) слід оцінювати, враховуючи його зміст, логічну побудову і мовне оформлення.

Учні повинні вміти:

- говорити або писати на задану тему;
- добирати найсуттєвіші факти і відомості для розкриття теми й основної ідеї висловлювання;
- викладати матеріал логічно й послідовно (встановлювати причиново-наслідкові зв'язки між фактами і явищами, робити необхідні узагальнення і висновки);
- правильно й точно користуватися мовними засобами для оформлення висловлювання;
- будувати висловлювання у певному стилі (розмовному, науковому, публіцистичному та ін.) залежно від мети та ситуації спілкування (на уроці, зборах, екскурсії, в поході і т. ін.);
- відповідати чітко, з додержанням логічних наголосів, пауз і правильної інтонації;
- оформляти будь-які письмові висловлювання акуратно додержанням орфографічних та пунктуаційних норм. Грамотно оформленим слід вважати висловлювання, в якому учень додержується: правил вимови і наголосу; правил вживання слів відповідно до їх значення й особливостей використання в різних стилях мови; правил утворення і зміни слів, а також утворення словосполучень і речень відповідно до вимог граматики; правил орфографії і пунктуації.

Мова учнів має бути виразною, що досягається, зокрема, багатством словника, різноманітністю граматичних форм і конструкцій. Для мовної культури учнів важливі й такі уміння, як слухання та розуміння мови вчителя і товариша, уважне вислуховування інших, уміння ставити запитання, брати участь в обговоренні проблем і т. д.

II. Робота педагогічного колективу над здійсненням єдиних вимог до усного і писемного мовлення учнів.

Виховання мовної культури школярів може успішно здійснюватися тільки завдяки цілеспрямованим і кваліфікованим діям усього педагогічного колективу. З цією метою рекомендується:

1. Кожному вчителеві при підготовці до уроку старанно продумувати хід викладу матеріалу, правильність і точність усіх формулювань; грамотно і чітко оформляти всі види записів (на класній дошці, у шкільному журналі, в щоденниках учнів, у робочих планах і т. ін.). Не допускати у своєму мовленні неправильно побудованих речень і зворотів, порушення норм вимови, недбалості у виборі слів і неточностей у формулюваннях визначень.

2. Учителям-предметникам:

- Більше уваги приділяти формуванню в учнів умінь аналізувати, порівнювати, зіставляти вивчений матеріал, аргументувати відповідь, робити висновки й узагальнення.
- На уроках проводити змістовну роботу, спрямовану на повноцінне сприймання учнями навчального тексту і слова вчителя, які є не лише основними джерелами навчальної інформації, а й зразками правильно оформленого мовлення. Під час цієї роботи доцільно пропонувати учням такі завдання, як: сформулювати тему і основну думку повідомлення вчителя, скласти план.
- Ширше використовувати читання вголос як один з важливих прийомів формування культури усного мовлення учнів, як засіб емоційного і логічного осмислення тексту.
- Наполегливо вчити школярів працювати з книгою, користуватися різноманітною довідковою літературою з предмета, каталогом і картотекою, добирати літературу з відповідної теми, правильно оформляти результати самостійної роботи, складати тези, конспекти, бібліографічні списки тощо.
- Систематично проводити роботу над збагаченням словникового запасу учнів, ознайомлювати їх з термінологією предмета, який вивчається. Під час пояснення такі слова вимовляти чітко, записувати на дошці і в зошитах, постійно перевіряти засвоєння їх значення і правильне вживання в мовленні. Використовувати таблиці з важкими для написання і вимови словами, які стосуються даної навчальної дисципліни. Зміст таких таблиць поновлювати в міру необхідності.
- Стежити за грамотністю, культурою записів у зошитах.

3. Члени педагогічного колективу повинні:

- домагатися підвищення культури усного мовлення учнів, боротися з уживанням жаргонних, вульгарних, а також діалектних слів і висловів як на уроці, так і в позаурочний час;
- ширше використовувати різноманітні форми позакласної роботи (олімпіади, конкурси, факультативні і гурткові заняття, диспути, збори і т. п.) для удосконалення мовної культури учнів;

- ретельно перевіряти грамотність плакатів, стінних газет, оголошень, а також шкільної документації;
- при плануванні загальногimназійних заходів та роботи класного керівника передбачати бесіди з батьками про виконання єдиних вимог до мовлення учнів у закладі освіти і вдома.

Про письмові роботи учнів загальноосвітніх шкіл

Організація і контроль за всіма видами письмових робіт здійснюється на основі єдиних вимог до усного і писемного мовлення учнів згідно вимог листа МОНУ за №1/9-301 від 28.04.2006 р «Вимоги до виконання письмових робіт учнів загальноосвітніх навчальних закладів і перевірки зошитів з української мови й літератури та зарубіжної літератури у 5-11 класах» .

1. Види письмових робіт учнів

1.1. Основними видами класних і домашніх письмових робіт учнів є навчальні роботи, до яких належать:

- вправи з української, російської та іноземних мов, математики, фізики, хімії;
- конспекти першоджерел, реферати з історії, суспільствознавства, літератури у класах, плани і конспекти лекцій учителів з різних предметів на уроках у старших класах, плани статей та інших матеріалів;
- твори і письмові завдання з української мови і літератури, зарубіжної літератури;
- складання аналітичних і узагальнюючих таблиць, схем і т. ін. (без копіювання готових таблиць і схем підручників);
- записи спостережень за природою, що здійснюються в процесі вивчення природознавства у класі, біології, географії;
- різні види робочих записів і зарисовок у ході і результатах лабораторних (практичних) робіт з природознавства, біології, географії, математики, фізики, хімії у класах (без копіювання в зошиті відповідних малюнків, схем з підручника).

1.2. З української, російської, іноземних мов, літератур, математики, фізики і хімії проводяться письмові контрольні роботи. Контрольні роботи мають на меті перевірку засвоєння програмового матеріалу, який вивчається і перевіряється; їх зміст і частота визначаються вчителем з урахуванням специфіки предмета, ступеня складності матеріалу, що вивчається, а також особливостей учнів кожного класу. Для проведення контрольних робіт учитель може відводити увесь урок або тільки частину його. Час проведення контрольних робіт з метою попередження перевантаження учнів визначається загальногimназійним графіком, складеним заступником у погодженні з учителями. В один робочий день слід давати в класі тільки одну контрольну роботу, а протягом тижня - не більше двох. При плануванні контрольних робіт у кожному класі необхідно передбачити рівномірний їх розподіл протягом усього семестру, не допускаючи нагромадження письмових контрольних робіт.

Не рекомендується проводити контрольні роботи в перший день семестру, в перший день після свята, в понеділок.

2. Кількість і призначення учнівських зошитів

2.1. Для виконання всіх видів навчальних робіт учні повинні мати таку кількість зошитів:

- з української, російської мов - по 2 зошити;
- з літератур - 1 зошит;
- з математики - у 4-5 класах - по 2 зошити, у 6-8 класах - по 3 зошити (2 з алгебри і 1 з геометрії), у 9-11 класах - 2 зошити, з них 1 з алгебри і початків аналізу і 1 - з геометрії;
- з іноземних мов - по 2 зошити у 5-9 класах і 1- у 10-11 класах, по 1-му зошиту-словнику для запису іноземних слів у 5-10 класах;
- з фізики і хімії - 2 зошити, один - для виконання класних і домашніх навчальних робіт, розв'язування задач, другий - для оформлення лабораторних, практичних, експериментальних робіт, робіт практикуму (він зберігається у кабінеті протягом року);
- з біології, географії, природознавства, історії та інших предметів - по 1 зошиту.

2.2 Для контрольних робіт з української, російської мов, літератур, математики, фізики, хімії виділяються спеціальні зошити, які протягом усього навчального року зберігаються в закладі освіти. У зошитах з української, російської мов і літератур записуються види робіт і рядком нижче - їх назва.

Диктант

Переказ

Золота осінь

Тарасові стежки

Те саме стосується короткочасних робіт, які виконуються в зошитах для класних і домашніх робіт.

3. Порядок ведення зошитів учнями

Усі записи в зошитах учні повинні проводити з дотриманням таких вимог.

3.1 Писати акуратним, розбірливим почерком.

3.2 Однаково виконувати написи на обкладинці зошита: вказувати, для чого призначається зошит (для робіт з української мови, для контрольних робіт з української мови і літератури, для лабораторних робіт з фізики тощо), клас, назву закладу освіти, прізвище, ім'я учня.

3.3 Зошити учнів рекомендується підписувати за таким зразком:

Зошит

Зошит

для робіт з української мови

для контрольних робіт

(математики)

з української мови і літератури

учня 5-А класу

учениці 6-Б класу

КЗ «Дніпрорудненська

КЗ «Дніпрорудненська гімназія «Софія»-

гімназія «Софія»-

ЗОШ I-III ст. №1»

ЗОШ I-III ст. №1»

Петрусенко Оксани

Іваненка Петра

Зошити з іноземної мови підписуються мовою, що вивчається.

3.4 При виконанні письмової роботи в 5-9 класах потрібно писати дату і назву місяця словами, наприклад, п'яте лютого, десяте травня, у 10-11 класах – можна цифрами на полях. У зошитах з іноземної мови записується словами назва дня тижня, число і місяць. Наприклад, Wednesday, the tenth of December;

Donnerstag, den zehn-ten Dezember;

Jeudi, le dix septembre;

Primero de septiembre, jueves.

3.5. В окремому рядку вказати класна чи домашня робота, назву теми уроку, вид роботи (диктант, переказ, твір, вправа, задача тощо), назву зв'язного тексту. Наприклад,

Десяте вересня
Класна робота
Вправа 126 (задача 202)

3.6. Дотримуватись абзаців. Між датою і заголовком, назвою виду роботи і заголовком, а також між заголовком і текстом у зошитах з української, російської й іноземної мов рядок не пропускати. У зошитах з математики у всіх цих випадках пропускати тільки 1 клітинку.

3.7. Акуратно виконувати підкреслювання, креслення, умовні позначення олівцем або ручкою, в разі необхідності - із застосуванням лінійки або циркуля.

3.8. Виправляти помилки так: неправильно написану літеру або пунктуаційний знак закреслювати косою лінією; частину слова, речення - тонкою горизонтальною лінією; замість закресленого надписувати потрібні літери, слова, речення; не брати неправильні написання в дужки.

4. Порядок перевірки письмових робіт учителями

4.1. Зошити учнів, у яких виконуються навчальні класні і домашні роботи, перевіряються:

- з української, російської мов і математики у 5 класі після кожного уроку в усіх учнів; у 6-9 класах - після кожного уроку тільки в слабких учнів, у решти - не всі роботи, а лише найбільш значущі за своєю важливістю, але з таким розрахунком, щоб раз на тиждень зошити всіх учнів перевірялись (з геометрії у 6-8 класах один раз на два тижні);
- у 10-11 класах з математики - після кожного уроку у слабких учнів, а у решти перевіряються не всі роботи, а найбільш значущі за своєю важливістю, але з таким розрахунком, щоб 2 рази на місяць учителем перевірялись зошити всіх учнів;
- учителі не обмежуються лише власною перевіркою виконання учнівських робіт, але й використовують самоперевірку, взаємоперевірку, привчаючи таким чином школярів, критично ставитись до власних помилок і помилок своїх товаришів;
- з іноземних мов у 5-6 класах - після кожного уроку; у 7-10 класах - після кожного уроку тільки у слабких учнів, а у сильних - не всі роботи, а лише найбільш значущі за своєю важливістю, але з таким розрахунком, щоб разу

два тижні перевірялись зошити учнів 6-8 класів і не рідше одного разу за навчальний семестр - зошити учнів 9-10 класів, а зошити-словники - не рідше одного разу на місяць;

- з літератури у 5-9 класах - не рідше 2-х разів на місяць; у 10-11 класах - не рідше одного разу на місяць;
- з історії, суспільствознавства, географії, біології, фізики, хімії та інших предметів - вибірково, однак кожний зошит повинен перевірятись не рідше 1-2 рази за навчальний семестр.

4.2 Перекази і твори з української, російської мов і літератур, а також усі види контрольних робіт з предметів перевіряються у всіх учнів.

4.3 Перевірка контрольних робіт учителями здійснюється в такі строки:

- контрольні диктанти і контрольні роботи з математики у 5-9 класах перевіряються і повертаються учням до наступного уроку;
- перекази і твори у 5-9 класах перевіряються і повертаються учням не пізніше як через тиждень;
- твори у 10-11 класах перевіряються не більше 10 днів;
- контрольні роботи з математики у 10-11 класах, фізики, хімії і іноземної мови у 5-11 класах перевіряються, як правило, до наступного уроку, а при значній кількості робіт (більше 70) - через один-два уроки.

4.4. У роботах, які перевіряються, вчитель робить помітки і виправляє допущені помилки, керуючись таким принципом: при перевірці зошитів та контрольних робіт учнів 5-11 класів з української, російської мов помилки на вивчені правила вчитель тільки підкреслює і відмічає на полях, а виправляє їх сам учень, помилки на правила, які не вивчалися, виправляє учитель; на полях зошита вчитель позначає орфографічні (П), пунктуаційні (V); помилки при перевірці переказів і творів у 5-11 класах (як контрольних, так і навчальних) позначаються (а в необхідних випадках і виправляються) не тільки орфографічні і пунктуаційні, але і мовні помилки та недоліки у змісті; недоліки щодо змісту та мовні помилки підкреслюються хвилястою лінією, орфографічні та пунктуаційні помилки - прямою; на полях зошита вчитель позначає недоліки у змісті знаком З, мовні помилки - знаком М; підкреслення і виправлення помилок проводиться вчителем тільки червоною пастою (червоним чорнилом, червоним олівцем); перевібивши диктант, переказ або твір, учитель підраховує і записує кількість помилок, у диктантах через дріб вказується кількість орфографічних (чисельник) і пунктуаційних (знаменник) помилок. У переказах і творах вказується кількість мовних, орфографічних і пунктуаційних помилок; після підрахунку помилок у встановленому порядку виставляється оцінка роботи; з іноземної мови у 5-11 класах помилку, допущену учнем, виправляє вчитель.

За ведення зошитів з української, російської мов і літератури оцінка виставляється в класний журнал кожного місяця.

4.5. Усі контрольні роботи обов'язково оцінюються вчителем із занесенням оцінок до класного журналу. Самостійні навчальні письмові роботи також оцінюються. Оцінки в журнал за ці роботи можуть бути виставлені на розсуд учителя.

З іноземних мов у 5-6 класах оцінюються всі роботи, у журнал виставляються оцінки за найбільш значущі. У 7-11 класах оцінюються всі роботи, що перевіряються, в тому числі і роботи в зошитах-словниках, у журналах виставляються оцінки за найбільш значущі.

З решти предметів усі роботи, що перевіряються, на розсуд учителя оцінюються, оцінки можуть бути виставлені у журнал.

Допущені мовні, орфографічні і пунктуаційні помилки слід ураховувати при виставленні оцінок з будь-якого предмета.

При оцінці письмових робіт учнів учителі керуються відповідними нормами оцінки знань, умінь і навичок школярів (Наказ МОН України від 05.05.2008 № 371 «Про затвердження критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів у системі загальної середньої освіти»).

4.6. Після перевірки письмових робіт учням дається завдання виправити помилки або виконати вправи, які попереджають повторення аналогічних помилок.

Робота над попередженням помилок здійснюється у тих же зошитах, у яких виконувались відповідні письмові роботи.

Орієнтовні вимоги до виконання письмових робіт і перевірки зошитів з природничо-математичних дисциплін у 5—11-х класах

1. Види письмових робіт

Основними видами класних і домашніх письмових робіт з природничо-математичних дисциплін є:

- розв'язування задач і вправ з математики, фізики, хімії, біології, географії;
- оформлення результатів виконання лабораторних, практичних робіт (відповідно до навчальних програм);
- складання таблиць, схем, написання рефератів тощо;
- записи результатів спостережень за природними явищами, що здійснюються у процесі вивчення природознавства, біології географії, фізики;
- самостійні та контрольні роботи.

2. Кількість тематичних контрольних робіт

2.1. Враховуючи можливості вчителя упродовж вивчення теми виявляти рівень засвоєння програмного матеріалу засобами навчальних письмових робіт і усних відповідей учнів, доцільно проводити кількість тематичних контрольних робіт з математики відповідно до Методичних рекомендацій

Тематичне оцінювання з фізики, хімії, біології, географії проводиться у різних формах по завершенню вивчення навчальної теми або її частин, згідно з переліком тем для тематичного оцінювання навчальних досягнень учнів. При цьому одна письмова тематична контрольна робота на семестр є обов'язковою.

2.2. Для запобігання перевантаження учнів, час проведення тематичних (контрольних) робіт визначається загальношкільним графіком, складеним заступником директора навчального закладу за погодженням з учителями.

Упродовж одного дня учні можуть виконувати письмову тематичну (контрольну) роботу тільки з однієї дисципліни, а протягом тижня — не більше ніж з трьох. Під час планування тематичних робіт у кожному класі необхідно передбачити їх рівномірний розподіл протягом усього семестру, не допускаючи накопичення письмових (контрольних) робіт наприкінці семестру, навчального року.

3. Кількість і призначення учнівських зошитів

Для виконання усіх видів письмових робіт потрібно мати таку кількість зошитів:

- з математики:
 - 5-6 класи — два зошити;
 - 7—9 класи — два зошити з алгебри й один з геометрії;
 - 10—11 класи — один зошит з алгебри та початків аналізу і один — для інших видів письмових робіт;
- з природознавства, біології та географії — по одному зошиту для виконання лабораторних, практичних робіт та інших видів робіт;
- з фізики та хімії — по два зошити: один для класних і домашніх робіт, другий — для лабораторних і практичних робіт, практикуму (основний зберігається в кабінеті протягом року);
- для контрольного тематичного оцінювання з усіх дисциплін передбачаються окремі зошити чи аркуші, які зберігаються протягом навчального року в загальноосвітньому навчальному закладі.

4. Порядок перевірки письмових робіт

4.1. Зошити, в яких виконуються навчальні класні і домашні роботи, перевіряються:

- у 5—6-х класах з математики — один раз на тиждень;
- у 7—9-х класах з алгебри та геометрії — один раз на два тижні;
- у 10—11-х класах з математики — двічі на місяць.

4.1. Оцінка за ведення зошитів з математики виставляється в класних журналах наприкінці вивчення кожної теми.

4.2. Оцінка за ведення зошитів з фізики, хімії, біології та географії не виставляється.

